

Koppling mellan diabetes och herpes hos afrikaner

Franska forskare visar en koppling mellan humant herpesvirus 8 (HHV-8) och en form av typ 2-diabetes som är vanligt förekommande i Afrika. Rönen presenteras i tidskriften JAMA.

En i västvärlden atypisk form av typ 2-diabetes som drabbar många afrikaner går under namnet ketosis-prone type 2 diabetes mellitus (DM-2). Sjukdomen debuterar normalt med ketoacidosis. Förloppet är akut och kräver intensiv terapi med insulin. Studier har visat på kraftigt nedsatt betacellsfunktion i kombination med insulinresistens hos drabbade individer i samband med insjuknandet. Efter den initialt turbulenta fasen följer sedan ett lugnare skede, och en stor andel av patienterna kan avsluta insulinbehandlingen; studier har exempelvis visat att så många som 40 procent klarar sig utan insulin tio år efter sjukdomsdebuten.

Det snabba insjuknandet i kombination med det i det närmaste reversibla sjukdomsförloppet har gjort att många spekulerar över om en infektion är orsaken till sjukdomen. Den aktuella studien tittar på möjligheten att en virusinfektion ligger bakom. Förekomsten av ketosis-prone DM-2 är som nämnts betydligt högre i Afrika, vilket resulterat i att forskarna tittat på vanligt förekommande virus i just Afrika.

HHV-8 förekommer endemiskt i stora delar av Afrika, och i områden söder om Sahara tros upp emot hälften av invånarna vara bärare av viruset eller ha antikroppar mot det. Författarna har undersökt 187 afrikaner med diabetes. Av dessa hade 81 ketosis-prone DM-2 och övriga 106 en annan form av DM-2. Gruppen har jämförts med 90 friska individer utan diabetes som motsvarar försöks-

personerna avseende ålder och kön. Förekomst av antikroppar mot HHV-8 har analyserats, och det visade sig att bland individerna med ketosis-prone DM-2 fanns antikroppar hos 88 procent av patienterna, vilket ska jämföras med 15 procent av patienterna med annan typ av DM-2. I kontrollgruppen detekterades antikroppar hos 40 procent av deltagarna.

Forskarna konstaterar att man hittat en stark koppling mellan HHV-8-antikroppar och ketosis-prone DM-2, då antikroppar mot viruset var sex gånger vanligare hos patienter med ketosis-prone DM-2 än hos individer med annan typ av DM-2.

Vid sidan av antikroppar har forskarna dessutom letat efter själva viruset hos nydebuterade diabetiker. De har undersökt en grupp diabetiker där man haft tillgång till blod taget i samband med att personerna insjuknade i diabetes. Totalt fanns blod från 13 individer med ketosis-prone DM-2. Hos sex av dessa detekterades DNA från HHV-8 i blodet. Man tittade även på blod taget i samband med insjuknande från nio patienter med annan form av DM-2. Bland dessa hittades inte DNA från HHV-8 hos någon patient.

För att komplettera studien ytterligare gjordes dessutom en in vitro-studie för att analysera virusets förmåga att tränga in i och infektera humana betaceller. Försöken bekräftar att HHV-8 är kapabelt till detta. De aktuella rönen måste dock replikeras i fler och större studier, skriver författarna slutligen.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist

JAMA. 2008;299:2770-6.

Foto: Jason KeVini/SPL/IBL

3,5 procent av alla kirurgiska ingrepp utförs i låginkomstländer, vars invånare utgör 35 procent av jordens befolkning. Bilden: Klinik för ögonkirurgi i Kenya.

Ojämnt fördelade kirurgiska insatser

Globalt görs varje år ca 230 miljoner större kirurgiska ingrepp (»major surgery«), men fördelningen av dessa är mycket ojämn. Det konstaterar en grupp forskare från USA i en studie presenterad i tidskriften Lancet. Studien bygger på data från 192 länder, samtliga medlemsländer i Världshälsoorganisationen WHO. Data om antal kirurgiska ingrepp har inhämtats från bl a hälsomyndigheter i respektive land och från publicerade studier.

Ett större kirurgiskt ingrepp har definierats som ett ingrepp som sker i en operationssal och som omfattar excision, excision och manipulering av vävnad under narkos eller med lokalbedövning. Studien avser helåret 2004, och författarna bedömer att det då gjordes totalt 234 miljoner kirurgiska ingrepp globalt. Fördelningen av de kirurgiska resurserna är dock oenkligen ojämn.

I länder som lägger små belopp på sjukvård, mindre än 100 dollar per år och invånare, gjordes i genomsnitt 295 ingrepp per 100 000 invånare och år. Det ska jämföras med länder som lägger mer än 1 000 dollar på sjukvård per invånare och år, där motsvarande siffra är 11 110 ingrepp, vilket alltså innebär att större kirurgiska ingrepp allt annat lika är mer än 30 gånger så vanligt i dessa länder.

Författarna konstaterar att invånare i låginkomstländer (sjukvårdskostnader under 100 dollar per år och invånare) utgör närmare 35 procent av jordens befolkning. Samtidigt görs bara 3,5 procent av alla större kirurgiska ingrepp i dessa länder. Att en stor del av jordens befolkning i princip står utan möjlighet till kirurgisk vård är ett gigantiskt problem som måste lyftas högre på globalhälsans agenda, anser författarna.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist

Lancet. doi: 10.1016/S0140-6736(08)60878-8

Läkartidningen

NYA MÖJLIGHETER
ATT BEHÄLVA
FIBROMYALGI

Prenumerera på Läkartidningen!

Ring 08-790 33 41

Utmanande saklig

Läkartidningen